

Naročnina listu: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četrt leta K 30—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste. — Telefon št. 220.

Na razdobju naše pokrajinske vlade.

Pravijo, da se po dvehletnem obstoju naša pokrajinska avtonomija nahaja v krizi in je sploh vprašanje, če se bo zamogla ustavljati centralističnemu valovanju. Vsekakor bo ta dvehletni obstoj tvoril važno poglavje v naši zgodovini. Na razsulo Avstrije smo bili le slabo pripravljeni, v prvih časih se je delalo bolj pod hipnozo, kot pa po prevdanku, marsikaj se je naredilo bolj slučajnoetno, marsikaj zagrešilo, marsikaj delalo bolj instinktivno, kakor po načrtu, v zunanji politiki in v vojaških zadevah smo bili zelo neorijentirani in nismo znali trezno presoditi položaja in pravočasno prijeti s pravo energijo in na splošno moramo reči, da je v začetku naše »narodne vlade« prevladoval bolj Kerenskijev sistem, pozneje je zavlada la avstrijska birokracija. Na splošno bo pa moral zgodovinar priznati, da nismo delali slabo, deželna vlada je naredila svoje: vzdržala je red in mir, vpeljala pravilno upravo, vzdržala promet in ohranila v kolikor je bilo mogoče narodne meje. Napram Italijanom ni bilo mogoče storiti veliko več, na Koroškem smo jo zavozili, toda dokler na Štajerskem držimo krepko dravsko črto, tudi Koroška ni trajno izgubljena. Tako se je pripravila pot narodnemu in državnemu jedinstvu.

Najsvetlejši točki iz teh dveh let naše zgodovine sta: Zavzetje in ohranitev Maribora in organizacija našega šolstva. Maribor ni postal naš tako samobsebi, kakor Kamnik ali Črnomelj. Ravno tako lahko ali še lažje bi se bili v njem vzdržali Nemci, ki so imeli za sabo celo meščanstvo, v bližini nemško narodnostno mejo, v okolici nemškutarško prebivalstvo. Tudi ni bil samo slučaj, da je prišel v naše roke. Kako smo zavladali v Mariboru, o tem bo pisala zgodovina, ki bo tudi primerno ocenila može, ki so si pri tem stekli zasluge. Za enkrat zamoremo reči samo to-le: Ako bi ne bili v začetku zavladali v Mariboru in bi hoteli čakati, da odloča konferenca v Parizu, bi bila za nas dravska črta izgubljena. Mejo bi tvorilo najbrže razvodje Drave in Save, na Prekmurje in na Koroško bi ne bili mogli niti misliti. Maribor je mest, ki odpira pot preko Mure in čez Celovec. Ko smo ga zavzeli, je morala računati konferenca s tem dejstvom.

Drugo v resnici zgodovinsko dejstvo je organizacija našega šolstva. Sedaj se nam zdi tako naravno, da mora šolstvo biti naše, da samo godrnjamo, ker ni vse tako, kakor bi hoteli imeti in kakor bi moralo biti. Ne pomislimo pa, da bi bilo lahko tudi čisto drugače in da bi se bilo veliko lažje zgodilo drugače, kakor se je pa tako. Ne vem, kakšna mnenja so vladala v začetkih naše samostojnosti in kakšne struje so se oblikovale. Toda predstavljam si, da mnenja niso bila popolnoma enotna in da se je nahajala tudi struja, ki je zagovarjala tozadevno drugačno taktiko, in smer. Recimo, da bi se reklo: delajmo počasi, ne dražimo že od začetka Nemcev, pustimo njihovo šolstvo kolikor mogoče pri miru, da ne dvignejo hrupa pred konferenco.

V slučaju, da bi ne bili pričeli takoj organizirati šolstva, bi Nemci gotovo takoj pograbilili priliko in predložili pri pariški konferenci svoje šolstvo kot svoje posestno stanje. V tem slučaju bi bila prišla najbrže v mirovno pododbo tudi posebna določba v zadevi nemškega šolstva po naših krajih,

ki bi ostalo trajno kot kol v našem telesu. Organizacija šolstva bi bila v tem slučaju zelo težavna. Spominjam se, da je Črni Jurij, osvoboditelj Srbije, ko je dvignil vstajo zoper Turke, dal povelje: »Vsak kmet naj ubije svojega šubasa!« In Srbi so pobili turške šubase po celi deželi in razdrli njihove hane. Sredstvo je bilo naravnost barbarsko, toda zelo učinkovito. Takrat so Srbi to lahko izvršili, ker so bili šubasi uporniki zoper sultana, ako bi bili čakali nekaj časa, ko so Srbi morali stopiti v boj s samim sultanom in so janičarski šubasi postali sultanovi zvesti pomočniki, bi bil položaj postal zelo težaven in hani bi bili morda ostali v kakršnikoli obliki do današnjega dne. V velikih trenutkih mora človek, ki čuti v sebi samozavest in navdahnjenje, ravnati po nekem instinktu. Tako se mi zdi, da se je seveda v drugačni obliki zgodilo z nemškim šolstvom po naših krajih. Te nemške šole so bile kakor turški hani po štari Srbiji, a učiteljstvo kot janičarski šubasi. Pomedlo se je naenkrat z odločno in velikopotezno akcijo. Sedaj se nam to zdi naravno, tako naravno, kakor zadeva s Kolumbovim jajcem ali z gordijskim vozлом, a vendar je bilo potreba genialnega in odločnega človeka, da je naredil to potezo.

Napredek, katerega smo naredili na šolskem polju, je v resnici tako velik, da presega najbolj fantastične sanje naših največjih narodnikov. Pomislimo, koliko smo se morali pod rajnko Avstrijo boriti za revne paralelke ali za nastavljanje tega ali onega učitelja, s kakšno težavo smo zbirali vinarje za revne zasebne šolice po najbolj ogroženih krajih! Zdaj smo pa dobili naenkrat v roke vse krasne stavbe šulferajnskih in šudmarkinših šol. Kako je to tudi povzdignilo samozavest našega ljudstva! Pred vojno je bilo naše šolstvo v tako groznem stanju, da nas zdaj obide zorna, ako na to pomislimo. O visokem šolstvu seveda niti govora. Srednje šole smo imelo samo le eno in to je bila škofova gimnazija v Št. Vidu nad Ljubljano, pač pa nekaj utrakvističnih srednjih šol, ki so bile pa bolj nemške, nekatere celo utrakvistične skoraj samo po imenu, čisto nemških srednjih šol pa mnogo. Meščanske šole nismo imeli niti ene, učiteljske pripravnice niti ene, samo dvoje utrakvističnih. Po nekoliko pomemčurjenih krajih je bilo tudi ljudsko šolstvo čisto nemško. Poleg tega še vse polno šulferajnskih šol, pravih trdnjav germanizacije. A tudi ono revno šolstvo, kar smo ga imeli, je bilo naše samo na videz, duh, v katerem se je vzgala mladina, je bil tuj.

Če pogledamo, kaj je bilo in kaj je sedaj, moramo priznati, da je napredek naravnost fantastičen, a presenetljivo je to toliko bolj, ker bi bilo lahko tudi obratno in je bila gotovo nevarnost, da zamudimo prave dneve. Mož, ki je spoznal pravi dan, zasluži priznanje naroda! Seveda organizacija ni popolna. Vse izgleda, kakor novo ameriškansko mesto na preriji v Wild West. Ceste so zartane, velik kolodvor postavljen, stoji že veliki hoteli, kade se že dimniki tovarn, stoji mnogo lepih stavb in praktičnih hiš, vmes pa prazni, nezazidani prostori in na ulici zagledaš še nagega Indijanca. Neurejena je podlaga, načrt in okvir, načela postavljena, izgradilo se bo lažje, a kar se je naredilo, je zgodovinsko delo.

skega pomena, ali sodelujejo pri izgradbi države »zemljoradniki«, dr. Korošec, muslimani in Radič ali pa ne. Da ne govorimo o socialisti. Tako politično oslarijo — oprostite g. minister na izrazu — ali točnejšega slovensčina nima, zamore ziniti le človek najskromnejšega obzorja. Mi pa radi verujemo, da je Kukovcu glavna stvar, da ostane pri državnih jaslih. Rediti se na stroške ljudstva, uganjati pri tem strankarsko korupcijo na škodo države in usi-

Proti korupciji.

V »Slovenskem Narodu« je priobčil dr. Tavčar uvodnik z naslovom: Proti korupciji, kjer je zapisal med drugimi tudi stavek: Govori se, da sili korupcija že tudi v slovenske pokrajine in pripoveduje se to in ono, česar pa dosedaj nismo mogli verjeti. — Gospodine doktore! Korupcija ne sili med nas šele sedaj, ker je davno že med nami, samo da ima nekoliko drugačno toaleta, kakor njena balkanska posestrima, toda ni nič boljše, če ne še slabša. Če ne verjamete, poglejte v ravno isto številko vašega lista (nedelja, 9. januarja 1921) »Dnevne novice«. Tam najdete na prvem mestu novico: »Poset ministra trgovine in industrije v Trgovski zbornici«, kjer pripoveduje, kako je minister za trgovino in industrijo obiskal trgovsko in obrtno zbornico v Ljubljani in kako ga je v imenu te velevažne in velegledne korporacije pozdravil njen predsednik gospod Ivan Knez. Cel sprejem je imel zelo presrčen in intimen značaj. Toda dr. Tavčar ni samo pisatelj in politik, nego je tudi star ljubljanski advokat in kot

tak gotovo zasleduje važne in senzacijske ljubljanske sodne razprave. Torej se bo spominjal, da je predsednik trgovske zbornice g. Ivan Knez ravno isti Ivan Knez, ki je bil v Ljubljani obsojen, ker je prodajal v velikanskih množinah pokvarjeno moko. Ako služkinja ukrade gospodnji predpasnik, je obsojena in ožigosana za vedno, ne dobi nobene poštene službe več in je takorekoč prisiljena iti med vlačuge. Gospod Knez pa na nepošten način na veliko manipulira kot trgovec, je radi tega obsojen, a ostane še vedno lahko predsednik trgovske zbornice, ki mora predvsem skrbeti za solidno trgovino, a ljubljanski župan dr. Tavčar, ki bi moral kot advokat imeti posebno tenko vest, kot politik posebno čisto poštenje, kot ljubljanski župan posebno skrb za revno prebivalstvo, belježi v svojem listu s posebnim spoštovanjem, kako se prijatelj minister za trgovino dr. Kukovec s predsednikom trgovske zbornice Ivanom Knezom.

Pojdimo v Trst kupovat laške pomaranče!

Človek bi skoro mislil, da je stopil v uredništvo »Slov. Naroda« italijanski zastopnik in uredništvo zaprosil, naj za božjo voljo zapiše kako besedo v prilog propadajočemu Trstu, ker baje okoličanske mlekarice ne morejo pokupiti vseh laških pomaranč od slovenskih trgovcev. Drugače, ne moremo razumeti, zakaj bi mi hrepneli po Trstu — če ni v naših rokah.

Gotovo je, da bi se Slovenci z največjo ljubeznijo oklenili jugoslovenskega Trsta in pripomogli, da bi isti postal najbolj cvetoče mesto na jugu — kar se bo še zgodilo! V sedanjih razmerah mi to lahko samo — želimo in se pripravljamo.

Naša priprava naj obstoji v tem, da vpeljemo v ožji domovini razne naprave, s katerimi bomo mogli nuditi najraznovrstnejše izdelke na svetovni trg. Kako žalostno slavo v trgovini ši napravljamo, ko izvažamo neobdelan les in razne sirovine. Kupujemo najraznovrstnejše stvari iz tujine, domače roke nas pa milo prosijo dela in zasluzka. Naši delavni možje so žalostni, ko jim ne privoščite niti cenega tobaka, ki ga izvažate ali se premalo brigate, ko ga verižniki tihotapijo v sosednje, nam ne-

prijazne države. Gospodje, ako hočete koristiti domovini — tisoč rok čaka na delo — razvijte lesno obrt ali industrijo, kar hočete. Da ne bomo čakali na pridelovanje špirta iz žita, katerega lahko koristnejše porabimo, omenjam, da se nahaja v Švici neka električna tovarna, ki izdeluje špiril iz apnenca. Ali bi ga mi ne mogli?! Paziti bi seveda morali, da spravimo špirit res na trg, ne pa, da ga porabimo za različne šampanjce in likerje pri naših najrazličnejših plesnih venčkih v različne narodne in dobrodelne namene.

Gospoda, bodite prepričani, da pripada Trst prav tako v Jugoslavijo kakor Ljubljana. Brez Slovanov ne bo imel razvoja, kakor bi ga lahko imel. Ako zgradi Italija tudi še par železnic preko Nemške Avstrije, ga bo težko obdržala na predvojni stopinji.

Naša naloga je, da hitro pripravimo, da bomo izvažali izdelke, ne pridelkov, potem pa naj se to izvršuje preko Trsta, Beljaka, Reke, Gorice, Celovca ali Gradca. Dokler pa omenjeni kraji niso jugoslovenski, nam bodo pa že tihotapci preskrbeli več kot dovolj pomaranč, limon, fig in rožičkov — več kot jih Vipavci in Korošci pridelajo.

Politični pregled.

JUGOSLAVIJA.

Seja konstituante je sklicana za 12. t. m. Pašičev kabinet se še ni odločil, na kateri seji bo govoril regent svoj prestolni govor. Vsekakor pa bo podala Pašičeva vlada na seji 12. t. m. svojo deklaracijo, predložila revidirani ustavni načrt, nato bo izvoljen ustavni odbor. Ako bo ustavni odbor končal tekono enega mesca v plenumu. Med delovanjem ustavnega odbora bo odgodena zbornica.

Pašičeva radikalno-demokratska vlada sicer zatrjuje, da stoji trdno in da bo vztrajala, akoravno se jej ne pridruži in je ne podpre nobena druga politična skupina, je vendar pisava o trdnih tleh Pašičevega kabineta nekaj presneto sumljivega. Pašič se še vedno pogaja v potu svojega političnega obraza z muslimani in zemljoradniki, da bi jih pretantal za vstop v vlado.

Kakor pa kažejo vsa predznamenja bodo šli muslimani skoro goto-

ljevatil ljudstvu še svoje pervérzne politične nazore, to zamorejo le ljudje Kukovčevega demokratizma. Mi pa pravimo: z metodami in taktiko avstrijskega »National-Verbanda« in Tiszove »Murska part« naše države uredili ne boste vi pravi pogrebci socialne pravičnosti in resnične politične svobode.

vo v vlado. Pašiča in muslimane še razkrajja samo nekaj malenkostnih pogojev od strani muslimanov.

47 Radičevih poslancev je sklenilo, da ne grede v konstituanto. Vodstvo Radičeve stranke izjavlja da zaradi prisega in pomanjkanja kvalificirane večine za sprejem ustave ne more sodelovati v konstituti. To resolucijo bodo radičevci razposlali vsem političnim klubom v Beograd.

Komunistični poslanci razglašajo obstrukcijo v konstituti radi zadnjih ostrih vladnih ukrepov napram komunistom.

ITALIJA.

D. Annunzijevim arditom in legionarjem se nič kaj ne mudi iz Reke. Doslej je zapustilo Reko 2500 arditov, a še čaka transporta 1000 legionarjev. Na Reko dospe tudi posebna komisija, ki bo prevzela vsa skladišča orožja in municije, ki jo je nagromadil d' Annunzijo.

D' Annunzijeve legionarji na Krku so se že podali in prepeljali na Reko. Krk bo zasedla sedaj italijanska redna vojska.

O d' Annunziju krožijo po časopisu razne vesti. D' Annunzijo baje ne namerava zapustiti Reke pred volitvami v konstituanto proste reške države. D' Annunzijo odlašja radi tega s svojim odhodom iz Reke, ker upa, da ga bo reška konstituanta izvolila svojim državnim predsednikom. D uga poročila iz

„On“ je govoril,

namreč dr. Kukovec se je dal po svoji »Novi Dobi« »intevjuvati«. To g. minister rad dela, da daje svoji osebi sijaj in navidezno veljavo katere mu nemorejo dati niti skromne osebne zmognosti niti skromno število pristašev. In kaj je povedal? Nič pametnega, samo grozil je spet in imenoval vse, ki niso njegovega mnenja »razdirajoče elemente«. Za Kukovca je čisto postran-

Reke pa zopet govore, da si je izbral d' Annunzijo v stan Lugano v Svici.

AVSTRIJA.

Z Avstrijo gre od dne do dne bolj navzdol na vseh koncih in krajih. V denarnem oziru je prijadrala Avstrija tako daleč, da je izplačala 1. januarja svojemu uradništvu samo delne plače. Država, ki ne more več plačevati svojega uradništva, je gotovo v kraku. Prehrane ima Avstrija samo do začetka februarja, potem pa je pri kraju z živili in ententnim kreditom. Avstrijska industrija preživlja tudi težke krize, ker je po večini v zastoju radi pomanjkanja premoga in sirovin.

Na Dunaju zboruje enketa, ki se bavi z znižanjem cen. Te enketa se udeležuje tudi zvezni kancelar Mayr. Ta zborovanja o znižanju cen so rodila to dobro, da bo dan pri prihodnji seji narodnega sveta na glasovanje predlog za zakonski načrt o kaznovanju tihotapcev, verižnikov, navijalcev cen itd. Avstriji nameravajo tihotapstvo in verižništvo kaznovati z denarno kaznijo do 5 milijonov kron in z zapornim do 10 let.

FRANCIJA.

Francoske senatne volitve so pokazale do sedaj sledeči rezultat: 41 radikalcev in socialističnih radikalcev, 23 republikanek levičarjev, 13 naprednih republikancev, 6 socialističnih republikancev in 3 liberalci. 11 mandatov je še nezasedenih.

Politična poročila.

p NAŠA DRŽAVA je pripravila že čete in uradništvo, da prevzame takoj upravno vse one naše kraje, ki nam pripadejo po rapalski pogodbi in ki so bili dozdaj zasejeni po Italijanih. Otok Rab bo upravno prevzet od Dalmacije, otok Krk in Kastav pa od Hrvatske. Vojaštvo ljubljanske garnizije je že zasedlo Logatec in okolico.

p PAPEŽEV KOMISAR za Gornjo Slezijo. Sv. Oče je imenoval za Gornjo Slezijo, kjer se bo vršilo mesca marca ljudsko glasovanje, posebnega komisarja in sicer mons. Ogno-Serra, kateri se je že predstavil vratislavskemu nadškofu in kardinalu Bertramu, pod čegar nadškofijo spada Gornja Slezija. Imenovanje posebnega papeževega komisarja za Gornjo Slezijo se je moralo izvršiti iz vzroka, ker je nastalo nekako nesoglasje med poljsko narodno duhovščino ter med nadškofom Bertramom, ker je poslednji kot Nemeč prepovedal duhovščini vsako delovanje v prid poljskemu narodu za dobo plebiscita.

p PROPAGANDA Habsburgovcev. Bivšemu cesarju Karolu se je posrečilo ustanoviti na Madžarskem stranko, v kateri je zastopnik pretežni del aristokracije in ki stremi za tem, da se vrne Karl na madžarski prestol. Karl vzdržuje razentega dragoceno propagando tudi v drugih inozemskih mestih, predvsem na Dunaju in namerava kljub odsvetovanju posetiti v mesecu Marcu Budimpešto. Druga stranka monarhistov se pa zavzema za nadvojvodo Jožefa, ki je na Madžarskem zelo priljubljen. Zadnja skupina hoče z Jožefovo kandidaturo doseči revizijo stališča, ki so ga zavzemale vesele napram zopetni vzpostavitvi habsburške dinastije. Angleška vlada je svetovala Madžarom, da si naj izvolijo narodnega kralja iz neplemiške rodbine. — To bi bila torej voda na Horthyjeve mlane.

p VLADNA KRIZA v Angliji. Londonski politični krogi so glasom »Matina« mnenja, da je dal Lord Milner s svojo demisijo povod za vladno krizo. V angleškem kabinetu se bodo izvršile baje večje izpremembe.

p PORAZ komunistov v Petrogradu. Petrograjska »Pravda« javlja, da so doživeli komunisti ob priliki volitev v nadzorstvene svete tovarn in industrijskih organizacij občuten poraz. Porazeni niso samo v Petrogradu, temveč tudi izven metropole. V Vasilije-Ostrovsku, m-kovskem okrožju in v Viborgu je bilo izvoljenih 77 brezbarvnih in 15 komunistov. O nadaljnjem izidu volitev molčijo oficijelni organi vlade.

Dnevne vesti.

d STRAŽA stane mesečno K 15.—, za četrta leta K 30.—, za pol leta K 60.—, za celo leto K 120.—. Za inozemstvo stane »Straža« za celo leto K 150.—. Vsem onim, ki še naročnine za l. 1921

niso ponovili, se list ustavi s prihodnjim tednom.

Upravništvo.

d KOROŠCEM se pričinja svitavi. Pred dnevi so delavci v Borovljah napeli številne lepake, v katerih zahtevajo od vlade masti, sladkorja in moke. Ako jim vlada ne ugodí, so zagrozili, da bodo poklicali v deželo Srbe in »čuše« (psovka za Slovence). Na vse zgodaj so morali orožniki odstranjevati nabite lepake, delavstvo še pa strada nadalje. Nemškutarskim Korošcem se je že začelo svitavi v glavah, toda zaenkrat nepozno.

d JUGOSLOVANSKA MATICA podružnica v Mariboru. Jugoslovenska Matica pričinja z novim letom svoje delovanje s širokim razmahom po celi Jugoslaviji. Odlični krogi v Beogradu so se pričeli zanimati za naše delovanje, centrala v Beogradu se krepko organizira, zlasti se širi ideja Matice po Hrvaškem in po Dalmaciji. Naša podružnica je bila med prvimi, ki so se ustanovile in vkljub različnim težavam in pomanjkljivostim je zavzemala med posestrinami odlično mesto. Število članov je v Mariboru naraslo na 1396. Tudi z dežele se oglašajo člani. Priglasilo se je nekaj delavnih poverjenikov, kakor župnik Spindler pri St. Juriju ob Pesnici, poštariča Smole v Zavrčah, učiteljica Fanči Novakova pri Sv. Duhu, nadučitelj Karbaš v Slov. Bistrici. Treba bi bilo imeti poverjenike v vsakem kraju kjer ni podružnice in prosimo požrtvovalne osebe da se priglasijo — Pisarna Jug. Matice v Mariboru, Sodna ulica št. 32, uradne ure od 9—12 in od 15—17.

d VENDAR, VENDAR se je izdajalskim komunistom prav čvrsto stopilo na rep, a le žal, da samo na rep in ne tudi na glavo. To gadjo zalego treba popolnoma ugonobiti. V dosego tega smotra so vsa sredstva dovoljena. »Riba smrdi pri glavi« in tako je tudi pri tej brezdomovinski druhal. Protidržavno in protiversko hujskanje in rovarenje brezvestnih agitatorjev a-la Nachtigall, Gmajner, Pavaj in — žal — še nekih drugih »učiteljev« je pritegnilo mnogo mladih neizkušenih ali nevednih ljudi v njih tabor. A če se bodo gnile bule brez odlašanja temeljito odpravile, izrezale, bo kmalo postalo truplo zdravo. A za to operacijo treba energične in brezobzirne roke. Če se bo tem vodilnim izdajicam mile nam domovine prav temeljito zabranjevalo vsako nadaljno rovarenje in hujskanje, bo komunizem polagoma izginil. Predlagam naj se te grobokope naše države pošlje v južno Srbijo in Macedonijo, da tam v trdem delu popravljajo, kar je hunska svojat v svoji nečloveški besnosti uničila.

d KAKO JE S STRAJKOM TRBOVELJSKIH RUDARJEV? Zadnjič smo sporočili, da je dosežen sporazum med premogovno družbo in rudarji, da je konec stavke. Delavci v trboveljskih premogokopih bi že delali od pondeljka, da niso razni komunistični hujskači zopet pobunili delavstva. V trboveljsko stavko je posegla celo beograjska vlada, ki je poslala po inspektorju Letriču predloge za zaključek stavke. Beograjsko ministrstvo za socialno skrb je ukazalo družbi, da mora dati delavstvu velenjske prejemke. Družba je pristala na ta ministrski ukaz in deželna vlada je nato razglasila štrajkujočemu delavstvu, da bo družba trboveljskemu delavstvu izenačila prejemke z onimi delavstva v državnih rudnikih na Slovenskem Štajerskem. Družba mora izplačati delavstvu plače kot državnim rudarjem in delavci morajo na delo. Ministrska komisija bo pa pregledala in določila, za koliko lahko dvigne družba cene premoga, ker je prisiljena povišati delavske plače. Tem potom je že bil dosežen sporazum med družbo in stavarji. Komunistični hujskači pa so navzlic uspehu delavstva nahujskali rudarje, da niso pričeli z delom. Delavstvo je raztrgalo nalepljene vladine lepake o sporazumu in zahteva da podpiše družba tudi z delavstvom še posebno pogodbo. Tej delavski zahtevi se družba ni podvrgla, ampak razglasila, da smatra vsakega delavca, ki se dne 10. t. m. ni vrnil na delo, za odpuščenega. Socialisti so sklenili na ta družbin proglas vrnitev na delo, pa sklepa vsled komunističnega terorja niso udeležili. Komunisti sedaj zahtevajo pismeno zavlačevanje pogajanj, čemur se pa protivi deželna vlada, ki ponovno naglašja, da je njen razglas za družbo in delavstvo. Koj po tem vladnem razglasu je dobilo orožništvo ukaz aretirati tajnika komunističnega Saveza Petakoviča, ki je bil pod nadzorstvom prepeljan v Be-

ograd. Vlada je še za tem oznanila, da se bodo smatrali vsi rudarji odpuščenim, ako ne začnejo z delom. Poskrbebo se bo za mir ter varnost onih, ki ne upajo na delo vsled komunističnega pritiska. Za sedaj je sklenjeno, da bodo izgnani vsi glavni hujskači delavstva in odposlani v svoje pristojne kraje. Družba zdaj dela na to, da začne z delom danes in z novimi delovnimi močmi. Da napravi vlada mir in red, bo zaprla vse komunistične lokale in jih zadržala. Kakor je očitno iz dosedanjega postopanja vlade napram stavki rudarjev, bo nastopila vlada z vsemi sredstvi, da vzpostavi delo in zavaruje trboveljsko podjetje pred demagogijo komunistov.

d DRŽAVNA cinkarna v Celju, v kateri je zaposlenih krog 300 delavcev, je v nevarnosti, da zastoji, ker uprava hoče odtegniti delavstvu dosedanje ugodnosti in prispevke. Dosedaj so dobili delavci a) belo moko po 3 K, krušno moko po 1 K za sebe, ženo in otroke do 14 let. b) premog, oženjeni letno 75 q po 3 K, samski po isti ceni 50 q. c) doklade, oženjeni za sebe in ženo dnevno po 5 K, za otroke pod 14 letom po 2 K, samski, če skrbijo za stariše, za vsakega po 5 K. d) razun tega vsake tri mesece posebni nabavni prispevek. Zdaj hoče uprava vse te prispevke ukiniti in jim pustiti samo staro plačo. Ako delavci tega ne sprejmejo, se obrat ustavi. Delavstvo je skrajno razburjeno. Zaupniki delavstva in rudarski svetnik Baebler so se peljali včeraj (11. I.) v Ljubljano, da deželna vlada zadevo uredi.

d SOKOLI so si v laseh. Dne 10. januarja se je vršila v Zagrebu ustanovna skupščina novega sokolskega društva. Skupščino so ustanovili člani, kateri so izstopili iz sedanjega sokolskega društva zaradi političnih nasprotstev. Za načelnika novega sokolskega društva je bil izvoljen profesor dr. Lazar Car.

d CEVKVENI VLOM. V noči od 9. na 10. I. je neznan zlikovec vlomil v župno cerkev Sv. Lenarta pri Veliki Nedelji. Vlomilec je vdrl v tabernakelj, ukradel dragoceno srebrno monštranco in umetniško izdelan ciborij. Toliko v vednost javnosti, ako bi kedo ravnokar omenjene reči ponujal na prodaj.

d ČASTNI ČLAN zagrebškega vseučilišča je postal predsednik čehoslovaške republike dr. Masaryk. Diplomso predsedniku dr. Masaryku izročili trije člani zagrebškega vseučilišča.

d ZA DIJAŠKO KUHINJO. Namesto venca na grob umrlemu Martinu Ivanuša, posestniku na Humu ter dolgoletnem načelniku Klet. društva v Ormožu itd. so darovali: G. dr. Fran Strelec 80 K, nadalje 40 K Ivan Rojs, Andrej Korpar, Franc Šterman, Tomaž Korpar, Masten Matevž, Erhartič Valentin, Pavel Vesenjaj, Josip Šerbec, Anton Kenda, Matija Zemljčič, Ivanuša Martin ml., Meško Anton, Jožef Trop in August Kreuz 20 K, Matija Vajda 10 K, Kletarsko društvo v Ormožu 200 K in Ormoška posojilnica 100 K. 600 K se je poslalo Dijaški kuhinji v Mariboru in Ptuj, 310 K pa je dobil ormoški Orel. Bog' plati vsem dobrotnikom.

d ZA »ORLA« v St. Jurju ob Ščavnici so na sedmini Alojzija Mikl nabrali namesto venca na grob znesek 126 K za nabavo nove zastave. Živelis posnemalci!

d VSI REZERVNI in črnovojniški oficirji in vojaški uradniki iz bivše avstroogrske in bolgarske armade, kateri so naši državljani in kateri do sedaj še niso proslili za sprejem v skupno vojsko kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, se pozivljajo, da vložijo njihove tozadevne prošnje najpozneje do 1. februarja 1921 pri najbližnji pukovski okružni komandi, katera da v zadevi tudi vsa potrebna pojasnila.

d OBRTNOZADRUŽNO nadzorništvo, urad za pospeševanje obrti, ekspozitura v Celju. Ta urad je začel poslovati in se nastavlja začasno v Prešernovi ulici 3, kamor naj se obrtništvo in zadruga v slučaju potrebe oglašajo.

d OBRTNO društvo na Vranskem se snuje in je sklican ustanovni občni zbor na nedeljo dne 16. januarja pop. ob 2. uri. Obrtniki vranskega okraja, pridite na zborovanje v polnem številu! Kaj pa drugi sodni okraji? Zelo mnogo jih je še brez obrtnega društva.

d AVSTRIJA kliče na pomoč. Zvezni kancelar Avstrije je te dni v spremstvu finančnega ministra in ministra za ljudsko prehrano obiskal vse poslanike velesil, ki se nahajajo na Dunaju ter jim obrazložil obupni položaj v katerem

se nahaja Avstrija. Gospodarski položaj Avstrije je tem obupnejši, ker prihajajo dan za dnem nove zahteve državnih in drugih uslužbenecv za povišanje plač in sicer iz vzroka, ker je vrednost avstrijske krone tako silno padla. Izdatki države so se v zadnjem času tako povišali, da je v najkrajšem času pričakovati državnega bankrota. Ako država ne dobi kredita od zunaj, je njena usoda zapečatená. Poslaniki so obljubili, da bodo te razmere nemudoma sporočili svojim vladam.

d ŠTRAJK krčmarjev. Na Dunaju grozi zelo interesanten štrajk. Krčmarji pravijo, da morajo poseči po tem zadnjem sredstvu samoobrambe. Krivice, ki se jim gode, so v resnici velike. Pritožujejo se čez visoke davke in razne druge velike režijske stroške. Toda na vse zadnje bi se udali v svojo usodo in plačali vse, saj bi se lahko oškodovali na potrpežljivih gostih. Samo ako bi imeli tukaj proste roke in bi se nikdo ne vtikal, kaj se godi po njihovih obrtnih prostorih. Toda dunajska vlada je napram tem solidnim davkoplačevalcem zelo brezobzirna. Zlasti dve reči sta, s katerima se dunajski krčmarji nikakor ne morejo sprijazniti in radi katerih hočejo pričeti štrajki. Prvo je takozvana postava zoper oderuštvo (Wuchergesetz), ki jih natančno veže, kaj in po kakšnih cenah smejo prodajati. Drugo je pa neprestano preganjanje različnih verižnikov, tihotapcev in podobnih osebnosti. Dunajska policija stiče neprestano po gostilnah za takimi tiči in s tem odganja krčmarjem najboljše goste. Sklenili so toraj, da prenehajo vsi skupaj z obratovanjem, dokler se ne odpravi postava zoper oderuštvo in stikanje za sumljivimi osebami po gostilnah. — Pa ne mislite, da to poroča kakšen šaliv list! Ne! »Neue Freie Presse«, glasilo avstrijskih kapitalistov in visokih politikov ima o tem cel članek in se toplo zavzema za revne krčmarje.

d UMRJIVOST otrok v Berlinu. Od 485.000 berlinskih otrok je 23.000 bolanih na jetiki, 77.000 drugače bolanih in zelo slabo preskrbljenih, 120.000 otrok je pa sploh nezadostno prehranjenih. Umrjivost dojenčkov se je v prvem četrtletju podvojila in je znašala l. 1920 za 55 odst. več, kakor pred vojno. Ne veliko boljše so razmere v vseh večjih pruskih mestih.

d ALEKSANDER ZABOLOTSKIJ ustreljen od komunistov. Časniki poročajo, da so ustrelili boljševiki vseučiliškega profesorja Zabolotskega. Neverjetno in nemogoče! Nekateri ljubljanci se bodo še spominjali na mladega, šibkega, belopoltega moža, ki je pred 12. leti študiral v Ljubljani slovensko slovstvo, a težko ga je poznal kdo tako dobro, kakor jaz. Na Dunaju sva se srečala, videvala vsak dan, prijateljela. Odsla sva skupaj v Ljubljano, občevala neprestano, v hotelu spala v isti sobi, jedla vedno skupaj pri isti mizi. Bil je moj prijatelj, kakor sem jih našel med Slovenci težko koga — a sedaj iz časnikov ta neverjetna novica! Bil je vedno zelo miren, premišljen, trezen. Imel je čudovito lepo pisavo, črka h črki tako lepo izrezljana, kakor vilita. Tako tudi značaj. Nikdar ga nisem videl niti malce razburjenega, nikdar ni storil niti malo nepravilne poteze, ali izpregovoril besede. Vedno je bil jase, dobre volje, lahek v občevanju, brez najmanjše poze. Pečal se ni z nobeno politikom, ne s socialnim vprašanjem, sploh z nobeno javno zadevo. Bil je profesor za slovenska slovstva, proučeval je slovstva vseh narodov, zlasti se je veliko pečal s Slovenci. Čudno hitro se je znal uglobiti v slovstvene pojave, njegova mehka duša je silno rahlo občutila lepoto v besedi, njegov trezni duh je znal zelo hitro pogoditi vezi med slovstvenimi pojavi. Nerazumljivo, čemu bi tega moža ustrelili boljševiki. Bil ni na poti nikomur, a njim najmanj. Neverjetno torej, a vendar smo navajeni, da so resnične iz Rusije vedno one vesti, ki so najslabše. Tako triumfira nad žrtvijo tega blažega, učenega našega človeka zopet židovska hijena.

Dr. L. Lenard.

d TRAGIČNA SMRT ruskih učenjakov. Židovsko surovost so pokazali ruski mogotci s tem, da so ustrelili tudi Florinskega, poznatega zgodovinarja slovanskega slovstva. — Od lakote so umrli profesorji: Sahmatov (filolog), Aleksandrov in Brandt, ki si je stekel velike zasluge na polju primerjajočega jezikoslovja.

d VAŽNE ZGODOVINSKE NAJDBE V EGIPTU. Po poročilih iz Ale-

Aleksandrije se je profesorju-učenjaku Burgschu posrečilo najti v Egiptu staro-egiptovske hieroglife in jih tudi raztolmačiti. Pisava vsebuje zgodovinsko poročilo o »sedmih suhih letih« v Egiptu, katere je egiptovski Jožef, kakor nam poroča sv. pismo, prerokoval. Dosedaj se še ni posrečilo najti zgodovinskih dokazov za tozadevno resničnost pripovedke sv. pisma, da je vladala skozi 7 let v Egiptu vsled slabih letin velika lakota. Edino, kar se je tozadevno našlo, so bili ostanki poslopij, ki so služila za žitnice. Iz napisov, katere je sedaj razkril imenovani profesor, nam ta učenjak razlaga natančno poročilo o sedmih dobrih in sedmih slabih letinah v Egiptu, kar se popolnoma strinja s podatki v sv. pismu. Reka Nil ni skozi celih sedem let izstopila iz struge ter poplavlila dežele vsled česar ni v deželi skozi celih sedem let ničesar zraslo. V deželi je vsled tega vladala velika lakota. Tudi svetopisemska navedba časa se popolnoma strinja z zgodovinskimi podatki na tej najdbi. Sv. pismo namreč pravi, da je bilo »sedem suhih let« okrog leta 1700 pred Kristusovim rojstvom. Sv. pismo tudi pravi, da je prišel egiptovski Jožef okrog leta 1729 pred Kristusovim rojstvom v Egipt, kjer je bil nekaj časa vjet, dokler se mu ni posrečilo seznaniti z obema dvorjanoma egiptovskega vladarja Faraona, namreč s kuharjem in pekcom. Kakor nam pravi Sv. pismo, je egiptovski Jožef njima razodel njihove sanje ter ju zajedno prosil, da njega ne pozabita, kadar se bo njima dobro godilo. Bržčas je bil egiptovski Jožef okrog leta 1715 pred Kristusovim rojstvom poklican pred Faraona, da mu razloži sanje, katere je imel Faraon. Za ženo je zatem dobil hčerko kancelarja visoke šole v Helio-polisu. V dobi sedem bogatih let je egiptovski Jožef pokupil vse odvišne žito in spravil v žitnice za dobo sedmih »suhih« let. Sv. pismo pravi, da je bil leta 1708 konec sedmih dobrih let. Leta 1707 pred Kr. r. so se podali Jakobovi sinovi v Egipt nakupit žita. Leta 1706 se je vsa Jakobova družina naselila v deželi »Gosen«. Okrog leta 1700 pred Kr. r. je bil konec sedmerih »suhih let«. Vsa poročila na tej zgodovinsko velevažni starinski najdbi se v glavnem strinjajo s tem, kar nam tozadevno pravi sv. pismo.

d ANGLEŽI ONEČAŠČAJO goro Oljka nad Jeruzalemom. Oljska gora nad Jeruzalemom je za vsakega kristijana svet kraj. Še celo Turki, pod katerih oblast je bil dosedaj ta sveti kraj, niso marali na tem mestu ničesar spremeniti. Sedaj pa, ko je prišla Palestina pod angleško, torej krščansko oblast, nameravajo angleške vojaške oblasti napraviti na Oljski gori pokopališče za angleške vojaške, ki so padli v bojih za Palestino. Anglija je tudi dala Palestini uradno hebrejsko označbo: »I. E.« (Eres Israel), zoper to označbo so vsi neži-

Badnjak.

Skoraj vsi evropski narodi — z izjemo Turkov, Madžarjev, Ciganov, Fincev in Tatarjev na Ruskem in še nekaj majhnih narodnostnih drobcev na severu Evrope in na Španskem — pripadajo takozvanem arijskem narodnostnemu deblu. Ti Ariji (predniki sedanjih Slovanov, Nemcev, Angležev, Francozov, Italijanov, Špancev, Grkov, Litvinov in Letov, Ircev, Arnavtov itd.) so tvorili v davni preteklosti skupen narod. Takrat so bili seveda še pagani, oboževali so narodo in imeli tudi svoje prirodne praznike, katere so obhajali v onih dobah leta, ko se v prirodi vrše važnejše izpremembe.

Prvi taki prazniki so bili spomladi ko se prebudi naroda k novemu življenju. Obhajali so se z veseljem, ki je često zadobivalo razuzdan značaj. Drugi prazniki so bili o kresu, ko stoji solnce na visku svoje moči. Veljali so posebno čiščenju solnce, izvoru življenja, plodnosti in moči. Tretji prazniki so bili v jeseni, ko se spravljajo plodi zemlje. Z ene strani so imeli vesel značaj — veselje, da so spravili pridelke — z druge strani pa žal sten, ker umira moč solnce in plodna sila narode. Bili so torej tudi prazniki smrti in o-benem so veljali spominu rajnkih. Zadnji prazniki v letu so bili o Božiču, ko umira staro solnce in se poraja novo. Tudi ti so imeli večinoma vesel značaj — veselje, da se poraja nova toplota in svetloba, a tudi žalosten, ker so bili

dovski prebivalci Palestine ugovarjali, toda brezvspešno.

g BANKOVCI po 20 dinarjev bodo vzeti iz prometa tekem 3 mesecev. Vzroki k tozadevni sklepu Narodne banke še doslej niso znani. Ali morda dobimo nove bankovce? se tudi ne ve.

g PREVOZNI stroški med Ameriko in Evropo za osebni kakor tudi za blagovni promet so se vsled obilice ladijskega prostora zelo zmanjšali. Tako n. pr. stanejo prevozni stroški za en kilogram moke iz Amerike do Trsta komaj 2 kroni. Ako bi vrednost ameriškega dolarja nekoliko padla, bi cene ameriških živil zelo resno tekmovala s cenami naših živil.

d IZNAJDBA s pomočjo Röntgenovih žarkov. Sloveči francoski fizik Lippmann je v pariški akademiji znanosti razkazoval, kako je s pomočjo Röntgenovih žarkov razločevati moderne potvorbe podob. Za dobo slovečega slikarja Rafaela so se posluževali vsi slikarji mineralnih barv, dočim se sedaj poslužujejo anilin-barv. Mineralne barve so neprozorne za Röntgenove žarke, anilin-barve so pa prozorne. Tako n. pr. je pokazal staro sliko, ki predstavlja Kristusovo trpljenje na sv. križu. Ze delj časa so dvomili, je-li neka glavna oseba na podobi, ženska zatopljena v molitev, pristna ali ne. Röntgenovi žarki so prišli skozi sliko samo na onem mestu, kjer je bila naslikana žena, zatopljena v molitev. S pomočjo teh žarkov so se na zadnji strani slike natanko spoznali obrisi klečečega, v molitev zatopljenega meniha, dokaz, da je bila ženska oseba, zatopljena v molitev, naslikana v poznejši dobi, je torej izgubila vsa slika veliko na svoji vrednosti.

Iz Maribora.

d VPRAŠANJE mariborskega vladnega komisarja vendar enkrat rešeno. Mesto vladnega komisarja v Mariboru zavzame za dr. Leskovarjem v soboto g. Poljanc iz Celja.

d PREDAVANJA Slov. krščansko soc. zveze v Mariboru se prične zopet v petek, dne 14. januarja ob 8. uri zvečer v dvorani Pomočniškega društva, Lekarniška ulica št. 6 (nad Rožančevo gostilno na Rotovškem trgu). Predava dr. Leopold Lenárd o državnih oblikah. Ker je tvarina predmeta za sedanjí čas zelo zanimiva, vabimo občinstvo k obilni udeležbi. Predavanja se bodo vršila odslej vsak petek.

d NOVI ODBOR Slov. kršč. soc. zveze v Mariboru je imel dne 11. januarja pod predsedstvom dr. Capudra sejo, v kateri se je napravil načrt za delovanje izobraževalnih društev. Najprvo pridejo na vrsto tečajji, ki se pričnu že prihodnji teden. Članarina za društva znaša 20 K. Pisma se naj naslovijo Slov. kršč. soc. zveza, Maribor, Cirilova tiskarna.

ob enem posvečeni kraljestvu teme in mraza.

Ko so se Ariji razšli in razvili posamezni deli v samostojne narode, so tudi te praznike razvijali samostojno dalje, vsak nekoliko po svoje. Ko so se pokristijanili, so se večinoma strnili v različnimi primernimi krščanskimi prazniki, vendar se je često ohranil prvotni značaj še zelo jasno, nekatere paganske prazniške navade so pa tudi obstojale samostojno dalje kot narodne šege.

Pri Slovanih so spomladanski prazniki deloma prešli na pust, pepelnico ali sredpustje, zlasti one šege, ki so imele bolj razuzdan značaj. Mnogo šeg se je strnilo z Velikonočjo, zlasti one, ki so bolj spominjale vstajenje narode in zmago nad temnimi močmi smrti. Deloma so pa tudi prešli na Svetega Jurija. Sveti Jurij je po legendi bil junak, ki je premagal zmaja — tudi spomladansko solnce je junak, ki premaga zmaja zimske noči in mraza. Sveti Jurij je rešil kraljično Marjeto — spomladansko solnce osvobodi zemljo iz okov zime. Odtod tako zvano Jurjevanje, ki je še ohranjeno pri mnogih Slovan-cih.

Poletni prazniki so med Slovani pu-tili sledove v različnih kresnih navadah, nekoliko šeg se je preneslo na druge krščanske praznične dneve (Binkošti, Št. Ilj itd.), nekaj se jih je ohranilo samostojno, kakor šege pri zaključku različnih poljskih opravil.

Jesenski prazniki so se deloma dosedaj ohranili samostojno — različne

d ZA KOROSKI VEČER, ki se vrši v soboto, dne 22. januarja 1921 v Narodnem domu, je v Mariboru in okolici veliko zanimanje. Saj gre vendar za uboge koroške dijake-begunce, za katere ima tukajšnji šolski odsek vsak mesec še 8—9000 K doplačati raznim zavodom. Završki rodoljubi, zlasti g. Troha so poslali že cel polovnjak vina. Drugi rodoljubi bodo še-le prispevali. Večje svote so darovali gg: dr. Ravnik 400 K, Peter Mravljak iz Vuhreda 600 K in lesni trgovec Drnovšek dva meterska sežnja suhih drv.

d SKUPINA JSZ v Mariboru, bo imela v nedeljo, dne 16. t. m. ob 5. uri popoldne v Splavarski ulici št. 4 svoj drugi redni občni zbor. Pozivamo vse člane, da se občnega zbora gotovo udeležijo!

SOLSKI POUK na deški šoli I in na pomožni šoli, ki je bil radi pomanjkanja premoga ukinjen, se prične zopet v petek, 14. januarja.

d SUMLJIVA DAREŽLJIVOST. Neko protestantsko pomožno društvo (Evang. Hilfsverein) je ob Božiču delilo v Mariboru obleko, obuvalo, perilo in drugo le takim učencem in učenkam, ki hodijo v nemške šole. Darežljivost tega društva je torej sumljivega značaja, ker očividno izrablja uboštvo večinoma slovenskih delavskih slojev, ubožnih vdov in sirot v odkritoversko in narodno propagando, kar dokazuje tudi dejstvo, da se ta darila dele le v protestantskem župnišču. — Zanimivo bi bilo tudi dognati, odkod izvirajo te velike svote in če nima ta vsiljiva darežljivost svojo zaslonbo v zloglasnem protestantskem društvu: »Gustav Adolf Stiftung« v Lipskem, ki razpolaga z ogromnim premoženjem v svrhu protestantske nemške propagande. Prava usmiljenost ne pozna nobene verske ali narodne razlike. Delite torej svoja darila ali le protestantskim otrokom, ali pa vsem brez vprašanja, katero in kakšno šolo obiskujejo.

d DAME IN GOSPODJE, katere imajo narodne noše, naj se blagovoljijo tekem prihodnjih dni zglasiti v trgovini gg. Pinter in Lenart na Aleksandrovi cesti radi razgovora na Planinski ples.

d SEZNAM narodnih trgovin ter obrti. Slov. trgov. in obrt. društvo v Mariboru izda prihodnje dni seznam v obliki žepnega koledarja. V to knjižico se bo razven koledarja, kolkovne lestvice in poštinih določb uvrstil seznam vseh, v Mariboru se nahajajočih narodnih trgovin in obrti ter industrijskih podjetij. Te knjižice se bodo v veliki množini med ljudstvo brezplačno razdelile. Da je mogoče ta seznam sestaviti, bodo pri sledečih tvrdkah na razpolago pole, kjer se ima vsako narodno podjetje upisati in sicer: pri Cirilovi tiskarni, I. N. Soštarič, F. Majer, V. Weixl, Baloh in Rosina, Balkan, brivec ter Resnik in Vabič. Ob času, ko se bo seznam tiskal, ima za to vsakdo vplačati

K 40.— Objave se sprejemajo najkasneje do 20. t. m. Kdor bi objavo opustil, ne pride v seznam, ter društvo tudi ne more prevzeti odgovornosti.

Dopisi.

d LAJTERSBERG pri Mariboru. V gostilni Marek so se pred kratkim zbrali rdečkarji in so sklepali o vprašanju gentov v občinah Krčevina in Lajtersberg. Kričali so: Proč z Janžekovičem, proč z Inkretom! Sedaj pobirajo podpise po občini. Kaj hočejo doseči? Pravijo, da bodo sami izvršili volitev županov in da bodo, če drugače ne gre, s silo spravili svoje ljudi na krmilo obeh občin. — Taki sestanki se vršijo v tej gostilni skoro vsak drugi dan. Najbolj pogosto se zbirajo v verandi Marekove gostilne komunisti. Seveda mariborska policija o vsem tem ni nič poučena. Tugi okrajno glavarstvo naj malo pogleda v Marekov brlog.

PEKRE pri Mariboru. Tukajšnja požarna bramba je bila pred preobratom eno najbolj zagrizeno nemškonalno društvo v mariborski okolici. Sedaj pa je to društvo spremenjeno v gnezdo nemškutarških komunistov. Studenski Nachtigall je duševni vodja tega društva. Imamo podrobne podatke o komunistih v Pekrah, ki jih pa bomo vporabili ob priliki.

GORNJI CMUREK. Večkrat smo že opozorili oblast na protidržavno rovarjenje nekaterih markantnih oseb v naši okolici. A ne politična, ne vojaška oblast se za naše opomine ne zmeni. Zbirališče teh elementov je hiša mlinarja Hansona in tovarniškega ravnatelja Scheffa. Posebno poslednji je v tesnem stiku z hujskači v Cmureku. Čudimo se, da novi lastnik sladkogorske tovarne, ki je baje Slovan, trpi takega človeka kot ravnatelja.

Novejše.

VSTOP zemljoradnikov v kabinet. Včeraj, dne 11. t. m. sta konferirala poslanca Lazič in Avramovič z Nikolo Pašičem in Ljubo Davidovičem ter predložila pismeno zahteve zemljoradniškega kluba glede vstopa v vlado. Pašič je voljan, prepustiti zemljoradnikom tri portfelje in sicer: agrarno reformo, prehrano in poljedelstvo. Pašič in Davidovič delata z vsemi sredstvi na to, da vstopijo zemljoradniki v vlado.

PRESTOLNI GOVOR. V petkovi seji konstituan-te bo prestolonaslednik Aleksander govoril svoj prestolni govor.

KONEC rudarske stavke. Rudarska stavka je končana; trboveljski delavci so se vrnili včeraj dne 11. t. m. ob 10. uri zvečer na delo. V Kočevju so pričeli z delom ob dveh popoldan.

Slovenci, širite naše liste!

tam, kjer je naš narod najbolj ohranil svoje šege, med Čakavci, po Dalmaciji in med Srbi.

Badnjak ima mnogo sorodnega z božičnim drevescem, toda poslednje se je razvilo na severu, prvi pa na jugu, odtod tudi različni značaj. Badnjak se obhaja največ zunaj v prirodi, drevesce doma v topli sobi. Ime »badnjak« pride najbrže od »bde«, ker se dotično noč bedi in tako pri ognju čaka novorojenega solnce. Bistvo praznovanja obstoji v tem, da gre ali jaše cela vas, na čelu načelniki rodbin, z godbo, med streljanjem in petjem v gozd, tam usečejo »badnjak« — deblo iz katerega naredo ogenj — ga med splošnim veseljem peljejo domov, kjer ga zažgo in z njegovim ognjem prižigajo ognje po vseh hišah. Ob teh ognjih se vesele, jedo in pijejo do rana — ob enem si vzajemno voščijo srečo k novemu letu.

Badnjak torej ni pravoslaven, tudi ni srbski, je samo lepa jugoslovenska narodna šega, kakor kresovanje ali jurijevanje, ki sega v najstarejšo pagansko davnino, a ima v zvezi z našim Božičem lep pomen, kajti mi, kristijani ne obhajamo samo spomin, ko se rodi novo solnce, ki daje rast in toploto novemu letu, ampak tudi rojstva kralja kraljev, ki je vir vse milosti, ogenj vsake ljubezni, ki razliva blagoslov čez vesoljno zemljo in daje žarke slehernemu srcu. Vsekakor je badnjak vsaj toliko lep in častiljiv, kakor nemško božično drevesce.

Dr. Leop. Lenard.

Žepni bilježni
in
skladni veliki KOLE-DARJI:

Tiskarna SV. CIRILA
v
Mariboru

MALA NAZNANILA
Učence (brivce) dabi stanovaje ako sna briti. Konrad Zupan, Maribor, Mlinska ulica 39. 16
VOLK ovčarski pas, nemške volčje pasme, 11 mesecev star, se proda. Naslov v upravištvu. 17

5. februarja 1921.

✕

Potrtega sreča naznanjam v svojem in v imenu svoje hčerke lino on ož. Kriesche, da je moj iskreno ljubljeni soprog, ozir. oče in tast, gospod

Srečko Pirc,
načelnik v pok.,

dne 4. t. m. po kratki bolezni mirno v Gospodu zaspal in bil dne 6. t. m. pokopan.
V Mariboru, dne 8. januarja 1921.
Marija Pirc roj. Veranič.

Inserirajte v „Starži“!

Koruzoinoves
919 cele vagone, kakor tuči manjše količine nudi po dnevnih cenah
Anton Toneje in drug Maribor

Slovenci širite naše liste!

SOL belo nemško jedilno v vrečah nudi cele vagone kakor manjše količine za takoj - - - - -
916
Anton Toneje in drug Maribor

POHIŠTVO 225
raznovrstno **LASTNEGA IZDELKA**, iz trdega in mehkega lesa, se zavoljo pomanjkanja prostorov in zavoljo preobitice zalog po skrajno znižanih cenah prodaja pri
PETER HOCHNEGGER in dr. MARIBOR
Koroška cesta 46—53. - - - Prodaja tudi proti mesečnemu odplačilu.

Cevlje, dokolenice (gamaše) perilo obleke
tržne torbice potov. košare, vrvi ter razno galanterijsko blago kupite najceneje pri tvrdki **Jakob Lah, Maribor** Glavni trg 2.

I. Jugoslovanska tovarna poljedeljskih strojev!
Stavbeno in umet. ključavničarstvo! Livarna za železo in kovine!

Izdeluje vsakovrstne stroje, kot poljedeljske, tovarniške, stroje za opekarne, za klobasne tovarne in parne žage. Motorje na bencin in olje. Popravlja vsake vrste in vsakega izdelka strojev! Kupuje in vzame v račun vsakovrstne stare stroje. Kislaro varenje v svoji lastni tovarni. Izdeluje v stavbinski obrti: Vsakovrstne štedilnike, ograje, peči, ključavnice, ter vsa v stavbeno stroko - - - - - spadajoča dela kakor tudi popravila. - - - - -

Franjo Farič, tovarnar, MARIBOR
986
Kralja Petra trg št. 9, Magdalensko predmestje (Poprej na Pobrežju).

TISKARNA SV. CIRILA
Koroška cesta 5 V MARIBORU Koroška cesta 5

TELEFONSKA ŠTEVILKA 113

USTANOVLJENA LETA 1885

MODERNO OPREMLJENA Z NAJNOVEJŠIMI
ŔRKAMI SPREJEMA VSA V STROKO SPA-
DAJOČA DELA. KAKOR: KNJIGE, BROŠURE,
RAČ. ZARLJUČKE, CENIKE LEPAKE, LE-
TAKE, VABILA, OSMRTNICE, POROČNE
KARTE, POSETNICE I T. D., I. T. D. TER JIH
IZVRŠUJE NAJHITREJE IN NAJCENEJE.